

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.515/2018/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Varga István ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és a II. rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a dr. Helmeczy László ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyhez fűződő jogok megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 16. sorszám alatt kijavított 10.P.22.285/2018/5. számú ítélete ellen a felperesek részéről 18. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a II. rendű felperes 5. sorszámú beadványban foglalt kijelentés miatt előterjesztett keresetére vonatkozó rendelkezéseit helybenhagyja.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a felperesek **Y**-ben tett nyilatkozattal kapcsolatos keresetére vonatkozó rendelkezéseit - az ehhez kapcsolódó elsőfokú perköltségre és kereseti illetékre vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedő hatállyal - hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot ebben a körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperes részére 31 750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget, az állam részére pedig - külön felhívásra - 80 000 (nyolcvanezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

A felperesek másodfokú perköltsége 31 750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint, az alperes másodfokú perköltsége 31 750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint, a feljegyzett fellebbezési illeték pedig 80 000 (nyolcvanezer) forint.

Ez ellen a részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes 2006-tól a II. rendű felperes országos pártigazgatója és országgyűlési képviselője, jelenleg pedig az alelnöke. 2011 óta ő a **X (X)** elnöke is.

2006. szeptember 18-án nagy tömeg tüntetett **B**-en, a..... téren, követelve **Gy. F.** miniszterelnök lemondását. A tüntetők az esti órákban a ... székházához vonultak és - fizikai erőszakot alkalmazva - elfoglalták azt. Ezt követően még több hónapon keresztül zajlottak tüntetések **B**-en.

Az alperes 2017. szeptember 9. napján a **Y „E”** című műsorában műsorvezetői kérdésre az alábbi nyilatkozatot tette:

„**E. M.** írta egy **f**-bejegyzésében és teljesen igaza van, hogy a **W** mindig olyannal vádolja az ellenfeleit, amit ő maga vagy megtett, vagy meg akar tenni, és hát jól emlékszünk azt

hiszem arra, hogy 2006 őszén, hát tényleg előntötte, egészen elképesztő módon és brutál... Én írtam róla egy könyvet is, tehát tényleg elég alaposan dokumentáltam ezeket az eseményeket, és azt is sikerült dokumentálnom, hogy messzemenően az előkészítésében, a szervezésében, egészen odáig, hogy a I.rendű felperes neve pártigazgató vezénylete alatt működő **F** ultrák és **U** nem tudom micsodák elfoglalták a televíziót."

Az alperes a 2017. december 29. napján érkezett 5. sorszámú beadványában úgy nyilatkozott, hogy a 2006-os őszi zavargásokat a II. rendű felperes készítette elő és szervezte meg.

A felperesek keresete annak megállapítására irányult, hogy az alperes a **Y „E”** című műsorában 2017. szeptember 9. napján megtett azon valótlan tényállításával, amely szerint „a I.rendű felperes neve pártigazgató vezénylete alatt működő **F** ultrák és **U** nem tudom micsodák elfoglalták a televíziót", megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogukat. Kérték továbbá, hogy a törvényszék kötelezze az alperest személyenként 1 000 000 Ft sérelemdíj és járulékainak megfizetésére. A II. rendű felperes módosított keresete kiterjedt annak megállapítására is, hogy az alperes megsértette a jóhírnevét az 5. sorszámú beadványban foglalt azon valótlan tényállításával, hogy a 2006. évi őszi zavargásokat a **W** készítette elő és szervezte meg. Emiatt további 1 000 000 Ft és járulékainak megfelelő összegű sérelemdíjat követelt. Az alperes a keresetek elutasítását kérte, azok jogalapját és összecszerűségét is vitatta.

Az elsőfokú bíróság az utóbb kijavított ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 63 500 Ft perköltséget, az államnak pedig 60 000 Ft feljegyzett illetéket. A II. rendű felperest az alperes részére 127 000 Ft perköltség, az állam részére pedig 120 000 Ft feljegyzett illeték megfizetésére kötelezte.

A határozatának indokolása szerint az alperes **Y**-ben tett nyilatkozata nem azt tartalmazta, hogy a **F** ultrák konkrétan az I. rendű felperes vezényletével foglalták el a ... székházát, hanem csupán azt, hogy a **F** ultrák, akik elfoglalták a székházat, ebben az időszakban az I. rendű felperes irányítása alatt álltak. Úgy foglalt állást, hogy e kijelentés az I. rendű felperesre vonatkozott és az ő pártigazgatói tisztségén keresztül utalt a II. rendű felperesre is, annak valóságtartalma azonban objektív módon nem igazolható, hiszen - erre irányuló nyilvántartás hiányában - nem lehet beazonosítani, hogy kik a **F** ultrái, így nem bizonyítható, hogy a székházat elfoglaló természetes személyek ehhez a személyi körhöz tartoztak-e vagy nem. Érvelése szerint akkor sem lehetne tényszerűen megállapítani, hogy a **F** ultrái foglalták el televíziót, ha esetleg a résztvevők saját nyilatkozata vagy tanúvallomások alapján tisztázható lenne, hogy egy-egy székházfoglaló ebbe a szurkolói csoportba tartozott, felmerülhet ugyanis, hogy voltak olyan **F** ultrák, akik részt vettek a televízió székházának elfoglalásában, ugyanakkor voltak olyanok is, akik nem. Ezért e kijelentés - objektív igazolhatóság hiányában - nem tényállítás, hanem csupán véleménynyilvánítás volt, amely legfeljebb a becsülethez való jogot sérthette meg, a jóhírnevet nem. Mivel pedig e személyiségi jog - jellegénél fogva - csak a természetes személyeket illeti meg, e kijelentés a jogi személynek minősülő II. rendű felperes becsületét nem sérthette meg. Az I. rendű felperes esetében pedig azért nem történt jogsértés, mert neki közszereplőként túrnie kell a közéleti tevékenységére vonatkozó túlzó kritikákat és véleményeket is, az alperes nyilatkozata pedig a véleménynyilvánítás alkotmányos határait nem lépte át. Ezért a felperesek ezen kijelentésre alapított keresetét

utasította, utalt ugyanakkor arra is, hogy az alperes elévülési kifogása alaptalan volt, hiszen a felperesek nem az alperes 2011-ben megjelent könyve, hanem a 2017-ben tett nyilatkozata miatt indítottak pert, az elévülési időt tehát ez utóbbi időponttól kell számítani, így az nem telt el.

Az alperes 5. sorszámú előkészítő iratban tett kijelentéséről szintén azt állapította meg, hogy az nem tényállítás, hanem csupán véleménynyilvánítás volt. Érvelése szerint ténszerűen nem lehet megállapítani, hogy mi tartozik a 2006-os őszi zavargások körébe, hiszen kétségtelenül voltak olyan események, így a tévé székház elfoglalása, vagy a F. terén felállított barikád, amelyek ismertté váltak, köztudomású azonban, hogy ezen események mellett sok más kormányellenes tüntetésre is sor került. Azt, hogy ezek közül mi minősíthető zavargásnak, továbbá hogy milyen tevékenységet takar a zavargások előkészítése és megszervezése, objektíven nem meghatározható. Ezért e kijelentés szintén olyan véleménynyilvánítás volt, amely a jogi személyiséggel rendelkező II. rendű felperes becsületét nem sérthette meg, az I. rendű felperes becsületét pedig azért nem sértette meg, mert közszereplőként köteles eltűnni a túlzó, de indokolatlanul nem bántó és nem megalázó kritikát.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján a felpereseket kötelezte az alperes jogi képviselői munkadíjból álló perköltségének és a feljegyzett kereseti illetéknek a megfizetésére.

A felperesek fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének kereset szerint történő megváltoztatására irányult. Arra hivatkoztak, hogy az alperes Y-ben tett nyilatkozata - a közlés egészének vizsgálata alapján - egyértelműen tényállításnak minősült, amely arra vonatkozott, hogy a felpereseknek köze volt a 2006-os zavargásokhoz. Az alperes nem azt akarta hangsúlyozni, hogy a F ultrák általában az I. rendű felperes irányítása alatt álltak, hanem azt, hogy az I. rendű felperes mint pártigazgató vezénylete alatt foglalták el a televízió székházát. A közlés lényegét nem érinti, hogy kik tartoztak a F ultrái közé, ebben az időszakban az I. rendű felperes még amúgy sem töltött be vezetői tisztséget az X-nél. Rámutattak arra is, hogy az alperes 5. sorszámú beadványban foglalt nyilatkozata szintén tényállítás volt, amely ugyancsak arra vonatkozott, hogy a 2006-os őszi zavargásokat a II. rendű felperes szervezte meg. Azt, hogy milyen események sorolhatóak a 2006-os őszi zavargások körébe, az Országgyűlés által elfogadott B-jelentés rögzítette, mint ahogy azt is, hogy ezekhez a felpereseknek semmi köze nem volt. Sérelmezték, hogy e jelentést az elsőfokú bíróság az erre irányuló indítványuk ellenére sem szerezte be, annak becsatolt kivonatát nem vette figyelembe, a bizonyítási indítványuk elutasítását pedig nem indokolta meg. Kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ellentétes a józan ész követelményével, továbbá azért sem felel meg a jogszabályoknak, mert a közszereplői minőség a személyiségi jogvédelmet nem zárja ki, hiszen valótlan és sértő tényállítások esetén egy közszereplő is jogosult személyiségi jogi igényeket érvényesíteni. Utaltak arra is, hogy a II. rendű felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján illetékmentes, ezért illeték megfizetésére nem kötelezhető.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyására irányult, fenntartotta ugyanakkor azt a jogi álláspontját is, hogy a Y-ben előadott nyilatkozata miatt előterjesztett személyiségi jogi igények elévültek.

A fellebbezés részben alapos.

Az alperes Y-ben tett nyilatkozata miatt mindkét felperes, az 5. sorszámú beadványban foglalt kijelentése miatt ugyanakkor csak a II. rendű felperes terjesztett elő keresetet. Mivel a két sérelmezett közléshez kapcsolódó kereseti kérelmek egymással tárgyi halmazatban álltak, azokat egymástól elkülönítve, önállóan is el lehetett bírálni. Ezért az ítélőtábla a fellebbezés megalapozottságát a két kijelentés esetében külön-külön vizsgálta meg.

1) A Y-ben tett nyilatkozat

Ahogy arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt: az alperes elévülési kifogása nem volt alapos, hiszen a felperesek nem az alperes 2011-ben megjelent könyvében foglalt kijelentéseit, hanem a Y-ben 2017. szeptember 9. napján megtett nyilatkozatát sérelmezték, így a személyiségi jogi igények öt éves elévülési ideje ez utóbbi időpontban indult meg, tehát az a keresetindításig nem telt el.

Egyetértett az ítélőtábla azzal is, hogy az elsőfokú bíróság a kereset érdemi vizsgálata során elsőként abban foglalt állást: a sérelmezett kijelentés tényállítás vagy véleménynyilvánítás-e. Ennek azért volt jelentősége, mert a valótlan tartalmú vagy a való tényeket hamis színben feltüntető tényállítás a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:45. §-ának (2) bekezdése szerint a jóhírnévhez, míg a megengedett jogszabályi kereteket meghaladó véleménynyilvánítás a Ptk. 2:45. §-ának (1) bekezdése szerint a becsülethez fűződő személyiségi jogot sérthette meg.

Helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság arra is, hogy a tény a való világ része, annak valamely objektív - az emberi tudattól független - igazolható mozzanata, a múltban létezett vagy a jelenben létező, érzékelhető jelenség, állapot, esemény, történés vagy cselekvés. A vélemény ezzel szemben szubjektív kategória, valamely tényre vonatkozó állásfoglalás, értékítélet, következtetés, amelynek bizonyítása nem lehetséges (Debreceni Ítélőtábla Pf.I.20.729/2013/6.).

Annak a meghatározása során, hogy a sérelmezett kijelentés tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősül-e, az általános személyiségvédelmi perekben is irányadó PK 12. számú kollégiumi állásfoglalás szerint a kifogásolt közlést tartalmazó szöveget a maga egészében kellett megvizsgálni, a kifejezéseket pedig nem formális megjelenésük, hanem az általánosan elfogadott jelentésük alapulvételével megállapított valóságos tartalmuk szerint kellett figyelembe venni (Debreceni Ítélőtábla Pf.I.20.504/2017/3.). Ezzel együtt is a különbségtétel néha valóban nehéz, hiszen - ahogy arra az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB számú határozatának indokolása is utal - önmagában valamely tény közlése is minősülhet véleménynek, ugyanis magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt.

Ezen alapelveket alkalmazva egyértelműen megállapítható az alperes Y-ben tett nyilatkozatának lényegi tartalma, amely a fellebbezésben foglalt érveléssel egyezően az volt, hogy az alperes szerint az I. rendű felperes - a II. rendű felperes pártigazgatójaként eljárva - közreműködött a ... székházának elfoglalásában, azt ugyanis az általa irányított szurkolói csoportok hajtották végre. E nyilatkozat nem véleménynyilvánításnak, hanem mindkét felperest érintő, konkrét tényállításnak minősül, amelynek lényegi tartalma igazolható vagy cáfolható: az igazolása érdekében az alperes, a cáfolata céljából pedig a

felperesek elő is terjesztették a bizonyítási indítványukat, így az elsőfokú bíróságnak a felajánlott bizonyítást foganatosítania kellett volna.

Az a körülmény, hogy az alperes által említett szurkolói csoport, azaz a **F** ultráinak tagjairól senki sem vezet nyilvántartást, nem eredményezi azt, hogy az alperes kijelentésének valóságtartalma ne lenne tisztázható. Az a tény ugyanis, hogy a **F** ultrák már a székház elfoglalásának időpontjában is egy valóságos, létező csoportosulás volt, köztudomású, így ennek igazolására a per során nem volt szükség (1952. évi Pp. 163. §-ának (3) bekezdése). Az az állítás pedig, hogy e szurkolói csoport tagjai ebben az időszakban az I. rendű felperes irányítása alatt álltak és részt vettek a székház ostromában, tagnyilvántartás nélkül is bizonyítható vagy cáfolható.

Ezért az elsőfokú bíróság az alperes **Y**-ben tett nyilatkozatát tévesen minősítette véleménynyilvánításnak, így alap nélkül mellőzte azon bizonyítási indítványok teljesítését, amelyeket a felek e kijelentés igazolása vagy cáfolata céljából terjesztettek elő. Mivel pedig ebben a körben a bizonyítás nagyterjedelmű kiegészítésére van szükség, az ítéletábra az elsőfokú ítéletnek az ezen kijelentés miatt előterjesztett keresetet elutasító rendelkezését - az ehhez kapcsolódó elsőfokú perköltségre és kereseti illetékre vonatkozó elsőfokú rendelkezésekre is kiterjedő hatállyal - hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította (1952. évi Pp. 252. §-ának (3) bekezdése).

A megismételt eljárásban foganatosítani kell azokat a bizonyítási indítványokat, amelyek a sérelmezett tényállítás valóságtartalmának igazolására vagy cáfolatára alkalmasak, a bizonyítás eredményének mérlegelése során pedig arra kell figyelemmel lenni, hogy - az elsőfokú bíróság által már megadott tájékoztatásnak megfelelően (1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése) - ebben a körben a bizonyítási kötelezettség és a bizonyítási teher az alperes oldalán van, azaz amennyiben a tényállításának valóságtartalmát nem tudja nem igazolni, ennek következményeit a per során neki kell viselnie. Érdemi döntés csak a szükséges bizonyítás lefolytatása után hozható.

Az ítéletábra az 1952. évi Pp. 252. §-ának (4) bekezdése alapján megállapította, hogy a hatályon kívül helyezéssel érintett keresethez kapcsolódóan a felperesek és az alperes másodfokú perköltsége a jogi képviselőik munkadíjából áll, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 25 000 Ft + áfa, azaz 31 750 Ft-ban határozta meg. E keresettel kapcsolatban feljegyzett fellebbezési illeték 80 000 Ft volt. Mindezek viseléséről az elsőfokú bíróság a megismételt eljárást befejező határozatában köteles dönteni.

2.) Az 5. sorszámú beadványban tett nyilatkozat

Az elsőfokú bíróság az alperes 5. sorszámú beadványban tett nyilatkozatát szintén tévesen minősítette véleménynyilvánításnak, az ugyanis, hogy az alperes szerint a 2006-os őszi zavargásokat a II. rendű felperes szervezte meg és készítette elő, konkrét tényállításnak minősül, amely igazolható vagy cáfolható. Azt, hogy az alperes mit értett 2006-os őszi zavargások alatt, az 5. sorszámú beadványából egyértelműen meg lehet állapítani, mint ahogy azt is, hogy milyen magatartást minősített a zavargások előkészítésének és megszervezésének, így e tényállítás egyes elemeinek valóságtartalma

tisztázható.

Mindezek ellenére az elsőfokú bíróság érdemben helyesen utasította el a II. rendű felperes ezen kijelentés miatt előterjesztett keresetét anélkül, hogy ezen állítás bizonyításához szükséges eljárást lefolytatta volna, az alperes ugyanis e tényállításával akkor sem sérthette meg a II. rendű felperes jóhírnevét, ha az nem felel meg a valóságnak.

Ennek az az indoka, hogy az alperes a sérelmezett nyilatkozatát egy peres eljárásban tette meg. Márpedig a jogérvényesítés és a védekezés szabadsága körében tett nyilatkozatok általában nem sértik a személyiségi jogokat. Az igény érvényesítésére alkalmas eljárás megindítása és a védekezés joga ugyanis a felektől nem vitatható el, az igény érvényesítése vagy az azzal szembeni védekezés céljából pedig szükségszerűen elő kell adni a kérelemhez vagy a védekezéshez igazodó tényeket. E tényállítások valóságtartalmát mindig az adott eljárásban kell megvizsgálni, a bizonyítatlanságuk következményeit pedig ugyanebben az eljárásban kell levonni, ezért azok főszabály szerint akkor sem alapoznak meg személyiségvédelmet, ha a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként utóbb valótlannak bizonyulnak (BDT2006.1429., EBH2002.624., BH2004. 357.). E főszabály alól azonban kivételt képeznek, azaz személyiségi jogsértés megvalósítására alkalmasak a jogérvényesítés vagy a védekezés érdekében megtett, de tudatosan hamis tényállítások, az eljárás tárgyával össze nem függő, valótlán tényállítások és azok a kijelentések, amelyek - a tartalmi helyességüktől függetlenül - a kifejezőmódjukban indokolatlanul bántóak, lekicsinylőek (Kúria Pfv.IV.20.276/2012/10., EBD2014.P.12., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.895/2016/9., Győri Ítéltábla Pf.IV.20.331/2017/6.).

Az alperes jelen perben tett tényállítása ugyanakkor a személyiségi jogsértés megállapításához szükséges kivételes feltételeket nem meríti ki, hiszen az összefügg az eljárás tárgyával, lényegében ugyanis megismétli az alperes eredeti kereseti kérelemmel érintett nyilatkozatát. Mivel pedig e kijelentés tudatosan hamis tényállításnak szintén nem minősíthető, továbbá kifejezőmódjában nem indokolatlanul bántó vagy lekicsinylő, azzal az alperes nem sérthette meg a II. rendű felperes személyiségi jogait, még akkor sem, ha e tényállítás valótlannak bizonyul, az esetleges bizonyítatlanság következményeit ugyanis az eredeti kereseti kérelemmel kapcsolatos érdemi döntés során kell levonni.

A kifejtett okok miatt az ítéltábla az 1952. évi Pp. 213. §-ának (2) bekezdése alapján ezen önállóan elbírálható kereseti kérelem tárgyában részítéletet hozott és az elsőfokú bíróság ítéletének ezen keresetre vonatkozó részét, azaz e keresetet elutasító, továbbá a II. rendű felperest 63 500 Ft elsőfokú perköltségben és 60 000 Ft feljegyzett kereseti illetékben marasztaló rendelkezéseit helybenhagyta (1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése), különös figyelemmel arra is, hogy a II. rendű felperes a per során nem igazolta az Itv. 5. §-a (2) bekezdésében foglalt feltétel fennállását, enélkül pedig az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján nem minősülhetett illetékmentesnek, így - a pervesztessége okán - meg kellett fizetnie e kereset kapcsán feljegyzett kereseti illetéket is (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése).

A II. rendű felperes fellebbezése e kereset tekintetében nem vezetett eredményre, ezért - illetékmentesség hiányában - köteles a fellebbezési illeték ezen keresetre eső részének, valamint az alperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének a

megfizetésére (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése). E munkadíj összegét az ítéltábla 25 000 Ft + áfa, azaz 38 750 Ft-ban határozta meg (R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése, 4/A. §-ának (1) bekezdése).

Debrecen, 2018. október 25. napján

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő